

Kils kommun
kommun@kil.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Tolitaskolan
i Kils kommun

Tillsyn i Tolitaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kils kommun under våren 2015. Tolitaskolan besöktes av Skolinspektionen den 22 och 23 april 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Det finns ingen officiell statistik för läsåret 2013/2014 som visar kunskapsresultaten för elever i årskurs 3 eftersom uppgifter som baseras på färre än tio elever inte rapporteras i officiell statistik. Av skolans egen sammanställning över elevernas kunskapsresultat framgår dock att våren 2014 uppnådde 87,5 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven i ämnet svenska och i ämnet matematik. Inga resultat är redovisade i de natur- och samhällsorienterande ämnena.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets officiella betygsstatistik för läsåret 2013/2014 har alla elever nått lägst betyget E i alla ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen varierade mellan 10,0 (hem- och konsumentkunskap samt teknik) och 14,3 (fysik och kemi). Skolans genomsnittliga betygspoäng var högre än motsvarande värde i riket i ämnena fysik och kemi. I övriga ämnen är den genomsnittliga betygspoängen på skolan, överlag tydligt lägre än motsvarande värden i riket.

Skolverkets officiella statistik över resultat vid de nationella ämnesprov som genomförts i årskurs 6 läsåret 2013/14 (svenska, matematik, engelska, biologi och historia) visar att den genomsnittliga provbetygspoängen är lägre vid Tolitaskolan än motsvarande värde för riket som helhet.

Det finns ingen officiell statistik avseende relationen mellan provbetyg på nationella prov och motsvarande terminsbetyg, det vill säga andel elever som har fått lika eller avvikande terminsbetyg i jämförelse med provbetyget. Uppgifter som baseras på färre än tio elever rapporteras inte i officiell statistik.

Skolan har ej redovisat några resultat avseende elevernas trygghet och studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-09-21
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-09-21

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister inom områden som rektor måste åtgärda för att eleverna ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Vid tiden för tillsynen finns inget fungerande dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som utgår från de nationella målen för grundskolan. Detta är allvarligt eftersom kunskapsresultaten vid skolan överlag är lägre än motsvarande resultat för riket som helhet. Rektorn vid Tolitaskolan måste ta ansvar för att det bedrivs ett kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen i avsikt att vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Tillsynen visar att lärarna får ta del av olika kompetensutvecklingsinsatser såsom matematiklyftet och arbete med formativ bedömning. Dessa kompetensutvecklingsinsatser är dock inte kopplade till en analys av skolans resultat eller några dokumenterade utvecklingsbehov, vilket är viktigt för skolans fortsatta utveckling mot de nationella målen och ökad måluppfyllelse. En annan viktig förutsättning för ökad måluppfyllelse är också

Beslut

2015-06-16

4 (14)

Dnr 43 - 2014:7989

att rektorn ser till att samtliga professioner inom elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kils kommun att senast den 21 september 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17–18 §§ skollagen samt 33 § införandelagen)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.

Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Läraryrke och legitimation

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av skolans förteckning över undervisande lärare vid Tolitaskolan. Av förteckningen framgår vilka ämnen varje lärare är behörig i samt har legitimation för att undervisa i. Det framgår också av förteckningen vilka ämnen respektive lärare undervisar i. I intervju med rektorn samt av nämnda förteckning framgår att det finns legitimerade lärare på skolan som undervisar i ämnen som de inte enligt deras legitimation har behörighet att undervisa i. Exempel på sådana ämnen är svenska, engelska, samhällsorienterade ämnen, naturorienterade ämnen, musik, bild och matematik.

Rektor uppger i intervju, att med annan tjänstefördelning på skolan skulle undervisningen i samtliga ämnen, kunna utföras av lärare med behörighet och legitimation. Rektor uppger att det för närvarande finns inslag av klasslärarsystem på skolan men inför nästa läsår kommer tjänstefördelningen ändras med utgångspunkt i lärarnas behörighet och legitimation.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns lärare med legitimation på skolan som bedriver undervisning i ämnen som de inte har behörighet för trots att det finns behöriga lärare inom skolan att tillgå. Detta eftersom skolan delvis är organiserad utifrån ett klasslärarsystem, vilket innebär att klasserna huvudsakligen undervisas av en och samma lärare i flera ämnen än vad läraren har behörighet att undervisa i. Det har i utredningen inte framkommit att det föreligger några särskilda skäl till att lärarna undervisar i ämnen de saknar behörighet.

Elevhälsan

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I den dokumentation som lämnats in till Skolinspektionen inför tillsynen anger skolans rektor att elevhälsan består av en skolsköterska som finns i skolan en dag i veckan och är tillgänglig per telefon övriga dagar. Kurator, psykolog och specialpedagog finns att tillgå i kommunen för handledning, utredning och rådgivning. Likaså finns tillgång till skolläkare på övergripande nivå i kommunen.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att elevhälsan inte deltar i det skolövergripande förebyggande och hälsofrämjande arbetet utan endast är i skolan i samband med enskilda uppdrag från rektorn, vilket också uppges i intervjuer med rektorn och lärare. Såväl elevhälsans representanter som rektor och lärare uppger att elevhälsans kompetenser används främst i samband med åtgärdande insatser riktade till enskilda elever, exempelvis i samband med utredning om särskilt stöd.

Av Skolinspektionens utredning framgår att elevhälsan vid Tolitaskolan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Detta framkommer genom att elevhälsans personal uppger att de inte deltar i det skolövergripande förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt genom intervju med rektor och lärare som uppger att elevhälsan främst arbetar med enskilda elevärenden och utredningar.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kils kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt

arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska följa upp skolenhetens resultat. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen.

Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.

Rektorn ska planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa.

Uppföljning, beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder samt planering för att genomföra dessa ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Skollagen anger också att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för skolans resultat och att dessa följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Rektorn uppger i intervju att uppföljning och utvärdering av skolans resultat är ett utvecklingsområde. Enligt rektorn finns det inte något systematiskt, dokumenterat kvalitetsarbete på skolan vid tidpunkten för tillsynen. Rektorn uppger att hon är osäker på hur det systematiska kvalitetsarbetet genomförts tidigare år. I såväl dokumentation som lämnats till Skolinspektionen inför tillsynen som i intervju redovisar och redogör rektorn för flera planerade utvecklingsområden för skolan. Exempel på detta är uppföljning av resultat på nationella ämnesprov och samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten för att bättre anpassa undervisningen efter enskilda elevers behov. Ett annat exempel är att införa rutiner för dokumentation och analys av varje klass resultat.

Intervjuade lärare uppger att de inte har deltagit i systematisk uppföljning och analys av resultat i verksamheten. I samband med personalkonferenser förekommer dock redovisning av resultat på nationella ämnesprov i årskurs 3 och 6. Vid dessa konferenser påvisas brister och vad som måste arbetas vidare med i elevernas kunskapsutveckling, enligt lärarna. Resultat vid ämnesproven är vägledande för hur den kommande undervisningen planeras och genomförs.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn, tillsammans med personalen, inte följer upp och analyserar skolans resultat. Bland annat ser inte rektorn till att kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6 systematiskt följs upp. Enligt uppgift från rektorn finns inte något systematiskt kvalitetsarbete alls på skolan vid tiden för tillsynen och det är även oklart huruvida det funnits något sådant arbete tidigare läsår. Avsaknaden av ett systematiskt kvalitetsarbete bekräftas i intervju med lärarna som uppger att de inte deltagit i något

uppföljnings- eller analysarbete utifrån skolenhetens resultat. Detta innebär att verksamhetens resultat på övergripande nivå inom flera områden inte synliggörs av rektorn. Eftersom uppföljningen av skolans resultat brister kan rektorn inte tillsammans med lärarna analysera dessa, och inte heller besluta om, och planera för åtgärder som är nödvändiga för att utveckla verksamheten. Med avsaknad av systematiskt dokumenterat kvalitetsarbete saknas också rektors dokumenterade beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder och planering av genomförandet av utvecklingsåtgärder. Utan att analysera troliga orsaker till bland annat elevernas kunskapsresultat finns det en risk att de utvecklingsåtgärder som skolan vidtar inte kommer att få avsedd effekt så att alla elever ges möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kils kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärtilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills

åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på

skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Marie Sjöberg
Beslutsfattare

Mikaeil Yousefi
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Tolitaskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Tolitaskolan

Tolitaskolan är en kommunal grundskola i Kils kommun. Barn- och utbildningsnämnden är ansvarig nämnd för skolan. Tolitaskolan har totalt 95 elever; 10 elever i förskoleklass och 85 elever i årskurserna 1–6. Skolan har vid tiden för tillsynen en tillförordnad rektor.